

Näringsliv och samhällsbyggnad
Berit Eriksson
Tfn: 063-14 66 07
E-post: berit.eriksson@regionjh.se

2022-01-20

RUN/676/2021

PM Projekt Botniska korridoren 2023-2026

Nuvarande projekt Botniska korridoren löper ut sista december 2022. Arbetet för att forma en fortsättning på projektet kommer att starta under våren 2022. Region Jämtland Härjedalen behöver därför fatta ett beslut om intresse finns för att ingå i ett nytt (fyraårigt) projekt från 2023. Om regionala utvecklingsnämnden tar ett inriktingsbeslut om att ingå i ett nytt projekt kommer slutliga beslut kring finansiering, projektplan m m att behandlas i nämnden vid ett senare tillfälle under året.

Bakgrund

Botniska korridoren är en långsiktig samverkan mellan Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Jämtland Härjedalen, Region Norrbotten, Region Västerbotten, Region Västernorrland och Region Örebro län. Personalen på regionernas EU-kontor (Central Sweden European Office samt North Sweden European Office) och de fyra nordligaste länens Stockholmskontor är också högst delaktiga i arbetet.

Samarbetets fokus är påverkan på nationell nivå och EU för mer investeringar i framför allt järnvägsstråken. Under paraplyet Botniska korridoren samlas regionerna i gemensamma prioriteringar som innebär både framtagande av olika underlag, remissvar, seminarier, debattartiklar och även att göra gemensamma presentationer vid hearingar om nationella transportinfrastrukturplanen etc.

Samverkan fokuserar på järnvägskorridorerna, men inkluderar även viktiga anslutningar till de andra trafikslagen. Under perioden 2015 – 2021 har en stor del av arbetet koncentrerats till att få till stånd en förlängning av EU:s stamnätsskorridorer som inkluderar både Botniska korridoren och Malmbanan. Samverkan Botniska korridoren har varit framgångsrikt över tid på EU-nivå, vilket inte minst manifesterades i juli i år när Europaparlamentet beslutade om förlängningen av ScanMed-korridoren som en del av TEN-T. Europaparlamentets beslut möjliggör för medfinansiering om 30 – 50 procent från EU när den Botniska korridoren byggs ut. Medfinansieringen kan uppgå till summor omkring 25 – 40 miljarder kronor. Botniska korridorens arbete har också fokuserats på att påverka nationell nivå, både Trafikverket och Infrastrukturdepartementet när det gäller åtgärder i infrastrukturen.

Projekt 2023 – 2026

Det kommande projektet Botniska korridoren har sin utgångspunkt i planupprättarnas regionala utvecklingsuppdrag och påverkansarbete som är fokuserat till Bryssel och Stockholm. Botniska korridoren är främst en samverkansplattform som syftar till att stärka norra och mellersta Sveriges möjligheter till investeringar (med medfinansiering från EU) i

kustjärnvägen (som en del av EU:s prioriterade transportnätverk TEN-T) och dess anslutningar.

Samarbetet innebär en gemensam beskrivning och prioritering av utvecklingen av mellersta och norra Sveriges del av det europeiska transportsystemet, som sedan kommuniceras med beslutsfattare, allmänhet och övriga aktörer, på nationell nivå men framför allt på EU-nivå. Projektet ska skapa tyngd och ge genomslagskraft på nationell och europeisk nivå genom att flera regioner (tillika planupprättare) och ytterligare samverkanspartners (kommuner med flera) arbetar för samma sak.

Norrtåg AB har historiskt varit projektägare, dels för att Norrtåg varit med och startat upp arbetet med Botniska korridoren och för att Norrtåg tidigare varit projektägare. Inriktningen inför kommande projekt är att det administreras av en region, men det är inte beslutat.

Projektet föreslås vara fyraårigt för att passa modellen för den nationella infrastrukturplaneringen (nationell och regional transportplan) som ska fastställas år 2026.

Finansiering av projekt Botniska korridoren 2023 – 2026

Då projektet utgår från det regionala planupprättansvaret föreslås regionerna finansiera projektet. Det står dock varje region fritt att själva avgöra hur man vill finansiera sin del av kostnaderna, exempelvis genom att kommuner bidrar ekonomiskt.

Region Jämtland Härjedalen finansierar nuvarande projekt (2019 – 2022) med totalt 750 000 kronor för hela projektperioden. Hälften utgörs av egen finansiering och den andra halvan av så kallade 1:1-medel (dvs 375 000 + 375 000 kronor).

I detta skede finns inga förslag om finansiering i det fortsatta projektet, men det kan antas att det kommer att innebära ungefär samma belopp och fördelning som i pågående projekt. Kustregionerna medfinansierar nuvarande projekt betydligt mer än Jämtland Härjedalen, Västernorrland betalar t ex 1 400 000 kronor totalt.

Diskussion och förslag till beslut

Samarbetet/projektet Botniska korridoren har ett starkt fokus vid kusten då projektet syftar till att stärka norra och mellersta Sveriges möjligheter till investeringar (med medfinansiering från EU) i kustjärnvägen (som en del av EU:s prioriterade transportnätverk TEN-T) och dess anslutningar. Anledningen är de stora bristerna i kustjärnvägen och att många stora industrier finns längs kusten samt att den större delen av befolkningen i Norrland finns koncentrerad längs kusten. Kustregionerna är dock så klart beroende av goda förbindelser med inlandet. Besöksnäringen är intressant men kan krasst ses sekundärt i förhållande till exempelvis stora volymer gods. Detta sammantaget har under innevarande projekt medfört svårigheter för Jämtland/Härjedalen att få gehör och genomslag för regionens prioriteringar. Då kustlänens första och största prioriteringar ligger i att få till åtgärder på kustjärnvägen prioriterar de inte i någon större utsträckning de öst-/västliga stråken, (eftersom de kan utgöra en konkurrens till kuståtgärder om de lyfts för högt). Den här målkonflikten innebär ett problem för Region Jämtland Härjedalens prioriteringar.

Det finns dock parametrar som talar till fördel för ett fortsatt deltagande. Våra måldokument (såsom Regionala utvecklingsstrategin) säger att vi ska arbeta gränsöverskridande med ett stort omvärldsfokus. Regionen behöver också arbeta för ett långsiktigt och bra samarbete med inte minst de närmast angränsade regionerna, men givetvis också med övriga regioner. Att ingå i olika nätverk, såsom t ex Botniska korridoren är viktigt för utbyte, gemensamt lärande och förståelse för varandras prioriteringar. Botniska korridorssamarbetet samlar i dagsläget sju regioner, vilket ger en tyngd till det som framförs. Omvärldsbevakningen i projektet är god, liksom kontakterna med nationella nivå och EU-nivå. Vårt Brysselkontor är involverade i projektet. Byggnad och förstärkning av kustjärnvägen är viktig också för transporter till Jämtland Härjedalen.

Tjänstemannaberedningens förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden fattar ett inriktningsbeslut att medverka i projektet under perioden 2023-2026 under förutsättning att finansieringen är ungefär densamma som i nuvarande projekt samt att det i nästa projektperiod ges en större möjlighet att få genomslag för Jämtland-Härjedalens prioriteringar.

Beslut om eventuellt deltagande inklusive finansiering föreslås fattas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i juni.